

Завршни документ округлог стола „Вакцинација: етички аспекти у светлу православне вере“

У Сретењској духовној академији 20. маја 2021. године одржан је округли сто на тему „Вакцинација: етички аспекти у светлу православне вере“. По завршетку скупа учесници су усагласили завршни документ.

Чланови Међусаборског Присуства Руске Православне Цркве, стручњаци из области медицине и биологије и представници православне заједнице били су учесници округлог стола на тему „Вакцинација: етички аспекти у светлу православне вере“. Они су разговарали о новонасталим питањима у вези са вакцинацијом против коронавирусне инфекције COVID-19 која, поред осталих, постављају и верници Православне Цркве.

Научници и лекари заслужују дубоку захвалност и поштовање због улагања значајних напора у превазилажењу последица и спречавању даљег ширења коронавирусне инфекције COVID-19 која је однела животе многих и суштински пореметила животе народа. Захваљујући напретку медицине, укључујући и област вакцинације, и данас је, као и раније, постало могуће спречити и смањити ширење многих болести, ублажити људску патњу, смањити смртност и повећати животни век. Многе познате епидемије из прошлости су нестале после вакцинације против одговарајућих болести.

Историјско искуство Руске Православне Цркве познаје примере активног учешћа свештенства у ширењу вакцинације као медицинског поступка ради очувања живота и здравља људи. Указом Светог Правитељствујушчег Синода 1804. године епископима и свештеницима препоручено је да објашњавају народу корист од вакцинације против малих богиња. Саставни део програма обуке будућих свештеника, поред осталих општеобразовних дисциплина, тада је подразумевао и основе вакцинације против ове болести. Ширење вакцинације против малих богиња подржао је, на пример, Свети Инокентије московски. (Видети: *Барсуков И. П. Инокентије, митрополит московски и коломенски, према његовим списима, писмима и причама савременика* / [Дела] Ивана Барсукова у: *Синод. тип.*, 1883, Москва, 82-83. стр.)

Погрешна је представа о томе да принципијелно одбијање вакцинације као такве може бити условљено православном вером. Да ли ће се неко вакцинисати или то одбити представља индивидуалну одлуку сваке особе (у случају детета – родитеља или законских заступника), донету на основу личних уверења, знања, животног искуства, као и узимајући у обзир информације добијене од медицинских стручњака, научне заједнице и произвођача вакцина.

Руска Православна Црква се доследно придржава принципа заштите људске слободе избора између коришћења или некоришћења нових технологија које се брзо развијају, укључујући и област медицине. Конкретно, у *Основама социјалне концепције Руске Православне Цркве* наглашава се: „Узајамни однос између лекара и пацијента треба да се заснива на поштовању интегритета, слободног избора и достојанства појединца. Недопустиво је манипулисати човеком макар и зарад најбољих циљева“ (XI.3). Следећи наведени принцип и истовремено препознајући значај подршке иницијативама за превазилажење пандемије, укључујући масовну вакцинацију становништва, учесници округлог стола сматрају неопходним да се људима обезбеди слобода избора у погледу вакцинације против коронавирусне инфекције COVID-19 и изузме било који облик отворене и скривене поделе људи који одбију вакцинацију из било ког разлога. Треба споменути да откривени случајеви манипулативне принуде на вакцинацију и друге акције усмерене против горепоменуте слободе избора изазивају негативну реакцију друштва и само појачавају гласине и узнемиреност у погледу предузетих мера у области здравствене заштите.

Забринутост дела друштва због употребе вакцина, укључујући и вакцине против коронавирусне инфекције COVID-19, поред осталог, настала је поводом ризика од поствакциналних компликација и формалног приступа имунизацији који не узима у обзир индивидуалне карактеристике људи. Учесници округлог стола, напомињући да процена ефикасности и степена ризика од нежељених дејстава лекова не спада у задатке и надлежност Цркве, истичу значај масовне стручне и јавне расправе о датим проблемима и одговарајуће испитивање коришћених лекова који изазивају нежељена дејства и одложене реакције, као и њихову сертификацију. Једнако је важно да људи који одлучују о вакцинацији буду на потпун и приступачан начин обавештени о њој, о томе колико је неопходна и о могућим последицама. Треба јасно и јавно одобрити питање адекватне медицинске помоћи и социјалне подршке људи у случају појављивања озбиљних или дугорочних компликација услед вакцинације.

У исто време, учесници округлог стола сматрају неприхватљивим и погрешним ширење лажних учења која изједначавају вакцинацију са „прихватањем печата антихриста“, као и завера о тајном чиповању човечанства које се спроводи путем вакцинације.

У црквеној заједници забуну изазива то што су се у прављењу појединих вакцина, у које се убрајају неке од вакцина против коронавирусне инфекције COVID-19, користиле ћелијске културе узгајане на ћелијским културама ембриона човека добијеним после абортуса извршеног пре чак пола века или више. Као што је забележено у *Основама социјалне концепције*, Руска Православна Црква сматра неприхватљивим „уклањање и употребу ткива и органа ембриона човека која су одстрањена приликом абортуса у различитим фазама развоја ради покушаја лечења различитих болести“ (XII.7). Треба напоменути да, према информацијама произвођача, саме вакцине не садрже ћелије ембрионалног порекла, већ горепоменуте ћелијске културе које се већ дуги низ година користе за прављење вакцина. Истовремено, према запажањима представника научног света – учесника округлог стола, приликом тестирања, у фази разраде других вакцина и многих других медицинских препарата, такође се користе сличне ћелијске културе ембриона човека. Констатујући овакву ситуацију, учесници округлог стола сматрају да је неопходно да фармацеутске компаније потраже могућност употребе технологија које искључују употребу поменутих ћелијских култура.

Узимајући у обзир претходно речено, учесници округлог стола сматрају да тренутно, у недостатку доступних алтернатива, а имајући у виду претњу по здравље и живот људи од коронавирусне инфекције COVID-19, православан човек који користи вакцину против ове болести, створену или тестирану помоћу ћелијске културе ембриона човека, није умешан у грех абортуса, на чијој основи је и створена ова ћелијска култура. У случају да је могуће одабрати такве вакцине или вакцине произведене неупотребљавајући ћелијске културе ембриона човека, учесници округлог стола предност дају употреби других као етички прихватљивијим.

Учесници округлог стола позивају на поштовање ставова и оних који одаберу могућност да себе или своју децу вакцинишу вакцином произведеном коришћењем ћелијске културе ембриона човека, тако и оних који одбијају њихову примену.

Учесници округлог стола сматрају да је неопходно наставити дискусију о моралним аспектима распрострањене употребе у медицини ћелијских култура узгајаних на људским ћелијама ембриона.